

Passu a duos

Sas avanguàrdias de su movimentu

Museu MAN, Nùgoro

30/05 - 29/06/2014

Contivìgiu de Lorenzo Giusti e Elena Volpato

Artistas: Alexandre Alexeieff & Claire Parker, Max Almy, Berthold Bartosch, Claudio Cintoli, Segundo de Chomón, Émile Cohl, Maya Deren, Nathalie Djurberg & Hans Berg, Ed Emshwiller, George Griffin, Noa Gur, Claus Holtz & Harmut Lerch, William Kentridge, Fernand Léger, Len Lye, Norman McLaren, Diego Perrone, Fratelli Quay, Robin Rhode, Jan Švankmajer, Stan Vanderbeek, Kara Walker.

Comunicadu a sos mèdios massivos

Dae su 30 de maju a su 29 de làmpadas de su 2014 su museu MAN de Nùgoro presentat sa mostra "Passu a duos. Sas avanguàrdias de su movimentu". Su progetu est contivigiadu dae Lorenzo Giusti, direttore de su museu MAN, e Elena Volpato, cunservadora de sa GAM de Torino, responsàbile de sa Colletzione de Film e Videos de Artista. Pro mèdiu de una mirada chi movet dae sas orìgines de su tzinema animadu e arribat a sos tempos nostros, custu progetu andat a fundu de unu de sos tratos prus ammajadores de sas òperas de animatzione: sa possibilitade disigiada dae artistas e autores de impreare su movimentu tzinematogràficu comente chi siat unu ritu màgicu chi donat sa vida a una lìnìa de disegnu, a una sàgoma, a una marioneta o a una fotografia.

S'immaginatzione creativa, sa chi reseset a dare vida a una realidade, e chi bortas meda est a s'orìgine de su disegnar e de su rapresentare cun figuras, pro mores de su movimentu e de su ritmu musicale, pigat sas aparèntzias de un'afadamentu, de una vida chi est dantza de sa fantasia. No est de badas chi artistas e registas, dae chi s'astringhent a sas diversas tècnicas de s'animatzione, medas bortas, si impinnant a subra de s'immàgine de su corpus mentovende sa figura de Frankenstein, de su Golem o de su robot, comente chi chergiant repètere in su contu mìticu su matessi podere issoro de animadores dende vida a s'isanimadu. Sas òperas espostas dant tando sa possibilitade de fàghere unu percursu istòricu de s'animatzione, isperimentale e artistica, impitende sa figura de su corpus, de sa costruzione e de su "montàgiu" suo. Dae chi s'animatzione est basada subra de unu disegnu paret chi totu nascat dae una lìnìa, comente in *Fantasmagorie* de Émile Cohl (1908) o in *Lifeline* (1960) de Ed Emshwiller, in ue su sinnu biancu

sighidu si nche imbòligat in nodos de matèria chi a pagu a pagu mudant in arabescu orgànicu ammisturende·si cuns'immàgine fotogràfica de una ballarina. O comente in *Head* de George Griffin (1975), in ue sa forma de sa cara e sa tradizione de s'autoritratu lassant a banda cale si siat particolare realìsticu ma posca si torrante a animare a s'ispensada cun espressividade emotiva e isfumaduras psicològicas esprimidas in sa pintura.

In àteras òperas su disegnu s'achidat cun s'iscultura e cun su mitu greco de Pigmaliòne, comente pro Jan Švankmajer chi in *Darkness Light Darkness* (1990) mustrate unu corpus chi resurtat a si modellare a sa sola, cumintzende dae duas manos, inserradas intro de un'istàntzia, a in ue s'uprint, s'un'in fatu a s'àteru, totus sos mermos chi si s'ant a cumpònere in un'unitàde.

Su contu de Frankenstein torrante a bida in su film de Len Lye, *Birth of a robot* (1936) e ancora in *Street of Crocodiles* (1986), de frades Quay, o in su video de Max Almy, *The Perfect Leader* (1983), in ue sa criatura artificziale no est destinada a serbire s'òmine chi l'at criada ma a diventare unu lider polìticu programmadu a computer pro èssere unu ditadore crudele comente a sa sotziedade chi l'at chèrfidu e criadu.

Àteras òperas rapresentant su corpus comente logu de fràigu de s'identitàde sotziale. Comente a *L'idée* (1932) de Berthold Bartosch, ma finas, a manera diferente, a sos traballos de William Kentridge, in ue su dolore de sa gente lassat orminas de prùere nieddu susu sas pàginas biancas de s'istòria in dae in antis de sos ricos poderosos e isbirgongidos cun sas carenas infustas in mesu a s'asulu de s'abba. Est su casu de sas sàgomas de Kara Walker, custas puru nieddas dae in antis a unu fondu biancu, violadas e marturiadas dae sa bestialidade coloniale.

Finis est sa dantza, espressione arta de sa belleza de su movimentu, chi permitit de mustrate sa maja de su corpus animadu in totus sos giassos de su pensamentu e de s'immaginazione: in *Easter Eggs* de Segundo de Chomón (1907), in su *Ballet Mécanique* de Fernand Léger, in ue màchina e carena sunt a puntu de diventare unu sugetu ùnicu, in s'ispàtziu assolute de su *Pas de deux* di McLaren, in sa note astrològica de *The Very Eye of Night* (1958) de Maya Deren o in s'universu a duas dimensiones de su disegnu de Robin Rhode, in ue carena e disegnu si atopant in su pianu solu se realidade e bisione.

Su percursu est completadu dae sas òperas de Claudio Cintoli (*Più*, 1964), in ue sa madrighe estètica de sa Pop Art ismermorat s'identitàde de sa carena in bestires e produtos publicitarios; de Stan Vanderbeek (*After Laughter*, 1982), in ue su movimentu de sa carena in s'ispàtziu si faghet mudadura in su tempus, comente in una filogenesi de s'umanu, e de Claus Holtz & Harmut Lerch (*Portrait Kopf 2*, 1980) in ue s'animazione de caras e concas, una subra s'àtera, nche pigat a dae segus finas a un'unitàde de su tratu umanu. In finis sos ùrtimos traballos de Diego Perrone

[M | A | N]

(*Totò nudo*, 2005), in ue s'icona de Totò est iscontzada e torrada a cumpònnere cun unu mecanismu chi ammentat s'abilidade de s'atore napolitanu a diventare marioneta, carena isanimada, e Noa Gur (*White Noise*, 2012) chi finit su percursu, torrende sa raighina antiga de su disegnu a s'animatzione de su corpus: caturende, cun sa tècnica de s'imprenta, s'individuu e s'àlidu de vida suo.

Unu catàlogu bilìngue imprentadu dae NERO at a ispiegare sa mustra.